

LUPTA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L St. 35

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France
Téléphone : (33-1) 41 12 03 73 - Télex 270125F
Commission Paritaire N° 65481 - C.C.P. : 11 341 71 A Paris
Téléfax : (33-1) 41 12 03 79

Numărul 260

7 februarie 1996

POLITICA AGRARĂ A CONVENȚIEI

Programul primelor 200 de zile propus de Convenția Democratică din România (CDR), în ipoteza că va câștiga alegerile, are meritul de a consacra majoritatea celor 20 de puncte preocupărilor sociale. Inconvenientul contractului este că diferitele puncte nu rezolva decât o parte din probleme și nu pot constitui baza unei restructurări indispensabile țării. În articolul "Confuzia servește puterii" ("Lupta, nr. 259).) analizasem implicațiile bugetare ale măsurilor sociale și constatam că reorientarea bugetului permite finanțarea sectoarelor neglijate în perioada comunistă și în anii de tranziție.

Prima parte a Contractului este consacrată pe drept cuvânt țăranilor, categoria cea mai oropsita de comunism și care, după o ameliorare temporară a veniturilor între 1990-1994, se afla din nou în criză.

Angajamentele Convenției de punere în posesie a proprietarilor terenurilor, de anulare a impozitului agricol până în anul 2000, de creditare directă a țăranilor cu dobânzi preferențiale, de majorare a pensiilor cooperativelor la cel puțin jumătate din salariul minim sunt binevenite, atât pentru beneficiari cât și pentru ansamblul economiei, deoarece încurajează consumul și stimulează producția internă.

În schimb, împărțirea terenurilor IAS sau a celor rămase în proprietatea statului, restituirea pădurilor sau a izlazurilor foștilor proprietari și distribuirea unui hectar de teren agricol tinerilor specialiști, învățători, medici sau profeți care s-au stabilit la țară sunt mai puțin fericite, dacă nu chiar nocive.

Necesitatea culturilor extensive

Climatul continental și lipsa relativă de apă curgătoare pentru irigație nu permit culturi intensive decât în rare cazuri. Chiar cu îngrășăminte și foraje costisitoare, este puțin probabil ca România să poată ajunge la producțiile de vîrf din Valea Padului, unde se adună apele din Alpi și din Apenini, sau la acel din vestul Europei, care beneficiază de climatul umed al Atlanticului.

Despăduririle ultimelor decenii au accentuat și mai mult seceta și eroziunea terenurilor într-afita încît nu putem regăsi nici măcar condițiile anterioare colectivizării comuniste, cînd țăranii o duceau deja destul de greu, exceptînd perioada războiului în care lipsurile alimentare, pe plan european, le-au fost prielnice.

Exproprierea comunistă, ca și supralicitarea țăranștilor în ajunul alegerilor din noiembrie

1946, au avut un caracter demagogic contrar intereselor țării și înșiși țăranilor. Deja în preajma războiului, fărîmițarea pămînturilor nu mai permitea țăranimii să-și îmbunătățească nivelul de trai. Singurii beneficiari erau cei ce reușeau să cumpere pămînturile vecine. Marea masă a celorlalți s-a zbătut ani de-a rîndul să-și păstreze pămîntul, trăind adesea în condiții și mai grele decît muncitorimea de la orașe.

Astăzi, "petecul de pămînt" nu mai ajunge. În Franța sunt regiuni în care agricultorii care posedă chiar și sute de hectare nu ajung decît cu greu să aibă un venit decent. Cadrul economic european în care trebuie gîndit viitorul României și al țăranimii sale nu ne permite să ignorăm realitățile din țările agricole cu productivitate dublă sau chiar triplă - de la 8000 la 12000 kilograme de cereale la hectar. Viitorul agriculturii românești presupune deci culturi

cerealiere extensive pe majoritatea celor zece milioane de hectare de pămînt agricol, cu randamente ce pot depăși 3/4000 kilograme la hectar dar care vor rămîne mai aproape de randamentul din USA decît de cel din vestul Europei. În schimb, calitatea grînelor poate înlesni și valorifica exportul produselor românești, dacă sunt tratate și antrepozitate corect.

Rolul social al proprietății agrare.

Obiectivul politicii agricole nu poate fi fărîmițarea, ci comasarea pămînturilor.

Metodele comuniste de comasare au eșuat pauperizînd țăranimea, sărăcind terenurile și reducînd într-atît productivitatea încît URSS cî și statele din Comecon nu ajungeau să-și hrănească populația decît cu ajutorul importurilor. Actualul regim din România a obținut aceleași rezultate favorizînd importul în

Mihai KORNE

pag. 5

"Un semn al maturității și integrării PNȚCD-ului în rîndul partidelor europene"

cu prof. Alexandru Herlea, membru în Comitetul Director

A.C. - *Ești proaspăt întors de la al II-lea Congres al PNȚCD care, spre deosebire de previziunile sumbre, a fost o demonstrație de forță și unitate...*

A.H. - Congresul s-a desfășurat sub semnul a două imperative : continuitate, adică păstrarea liniei morale imprimată de Corneliu Coposu, și profesionalism, criteriul calității fiind constant și puternic subliniat. Linia morală se păstrează și este garantată de vechea gardă, în frunte cu Ion Diaconescu, ales președintele partidului, care nu mai are nevoie de prezentări. Din Biroul nou ales, mai fac parte dintre "bătrîni" Gabriel Țepelea, Nicolae Ionescu-Galbeni, Ion Rațiu. Prezența generației de mijloc, Radu Vasile, Mircea Ciomara, Vasile Lupu, Mircea Popa Zlatna, Ulm Spineanu și a celei tinere cu Remus Oprîș și Sorin Lepșa este cea mai bună dovadă de dinamism și întinerire. Succesul congresului a putut fi măsurat și din felul în care puterea s-a grăbit să-și schimbe discursul. De unde nu pronostica decît disensiuni și împărțiri, s-a găsit obligată să felicite partidul care a făcut efectiv demonstrația maturității sale politice. Trebuie să fim foarte circumspecți față de laudele nemăsurate pe care ni le adresează puterea. Șiretenia lor este evidentă. Eu sunt încrezător și am următoarele argumente: prezența lui Ion Diaconescu la conducerea partidului este o garanție morală iar cei mai tineri sunt și ei de acum atașați angajamentului lor politic și moral. Ei sunt de asemenea suficient de inteligenți ca să-și dea seama

că au o carieră politică în fața lor și că, independent de aspectele morale, de atașamentul lor față de PNȚCD, propriul lor interes îi împiedică de a face vreun pact cu puterea, compromis care le-ar ipoteca viitorul politic. În acest sens, eșecurile lui Valentin Gabrielescu în alegerile de la congres sunt revelatoare. Percept ca un veleitar dispus la compromisuri cu puterea, el n-a mai fost ales în nici o instanță a partidului. Singura efemeră consolare a constituit-o recenta sa alegere pe 6 luni cu sprijinul deputaților PDSR ca vicepreședinte al Parlamentului european.

A.C. - *Care a fost discursul celorlalte partide din opoziție?*

A.H. - Toți cei care au venit să salute congresul au recunoscut, cu fair play, faptul că PNȚCD a deveni cel mai important partid al opoziției din țară, fie că mesagerii făceau parte din Convenție sau nu. Primul a vorbit Emil Constantinescu. El a subliniat rolul primordial al PNȚCD în cadrul CDR și rolul jucat de Coreliu Coposu. Din partea PD a vorbit bine V. Babiuc, făcînd apel la unitatea opoziției cu argumente valabile. PNȚCD-ul considera colaborarea cu PD-ul aproape o obligație tinînd cont de numărul de profesioniști din acest partid. Ea este însă condiționată de recunoașterea responsabilității PD-ului în guvernarea și mineriadele din '90. Babiuc ne sfătuia să nu facem

pag. 2

incriminări, să ștergem cu buretele. Vechiul adagiu care vrea reconciliere națională prin amnezie, nu prin memorie. Din partea PL'93 a chemat la unitate Dinu Zamfirescu, care a subliniat că partidul său este atașat unei atitudini de fermă intransigență față de putere. În ceea ce privește poziția PAC-ului, ea a cules aplauze pentru că Nicolae Manolescu, cu multă eleganță, a recunoscut succesul liniei imprimate de PNȚCD. Am crezut că lucrurile vor evolua spre bine, ceea ce îmi confirmase și într-o discuție privată. Ne despărțisem cu cuvintele : dacă nu vom ști acum, în momentele esențiale să ne unim, istoria va ști să ne judece și ne va judeca în consecință. Or, peste două zile, Nicolae Manolescu revenea la cele trei condiții, inacceptabile din punctul nostru de vedere, care l-au dus la plecarea din Convenție : eliminarea din CDR a asociațiilor civice, adică Alianța Civică, AFDPR și altele, lărgirea Convenției la alte partide politice, vezi PD, și repunerea în discuție a candidatului la președinție, deci a lui Emil Constantinescu. În ultimul timp, Emil Constantinescu este foarte atacat - din nefericire nu numai de putere, ci și de reprezentanți ai opoziției ca nefiind un candidat valabil. Dar acest om, care a făcut, din primăvara lui '90 pînă azi, tot ce a putut pentru cauza democrației românești, este, actualmente, un candidat natural al opoziției, impus și de ultimele sondaje de opinie. Trebuie să ne dăm seama ca punerea în discuție a candidaturii lui face jocul puterii. Sunt loviți întotdeauna cei care reprezintă un pericol real. Recentele ieșiri ale lui Brucan la "Europa Liberă" sunt iarăși semnificative.

A.C. - În afară de ritualul unui congres, raportul, mesajele, alegerile, ce te-a frapat în desfășurarea lui?

A.H. - Partidul acesta s-a purtat, spre marea mea satisfacție, ca un adevărat partid occidental, exemplul alegerilor e concludent. Sunt unele legile în cazul alegerilor locale, legislative, civile să le spunem, și altele sunt cele care guvernează alegerile în cadrul unui partid. Alegerile în PNȚ, cu constituirea de lobby-uri, cu negocieri între grupări cu opțiuni și soluții diferite nu s-au deosebit cu nimic de cele din Occident. Un om neavizat din publicul românesc poate fi, eventual, șocat, însa acestea sunt regulile de funcționare într-un partid democratic. Este un alt semn de maturitate și de integrare a partidului în rîndul partidelor europene. Congresul a fost proba reală că PNȚCD-ul este un mare partid, care funcționează dincolo de dispariția unui om. Marele merit al lui Corneliu Coposu a fost tocmai acela de a crea un partid viabil, care să-i supraviețuiască. A împlinit astfel testamentul lui Iuliu Maniu, ultima lui dorință, care, spunea Corneliu Coposu, îi fusese încredințată.

A.C. - A fost, deci, un congres întemeietor de speranță.

A.H. - Cert, dar cel mai important eveniment politic al anului va fi cel al alegerilor din toamnă și negocierile pentru guvernarea care va urma.

A.C. - Cum se desenează în perspectivă acest moment post electoral?

A.H. - Occidentul, începînd cu America și cu Franța, împing spre guverne de coaliție. Guvern de coaliție da, dar cu condiția să ne putem face politica, afit pe plan instituțional, cît și economic și social. Construirea unui adevărat stat de drept, o reală privatizare, o eradicare totală a corupției ce a devenit principala caracteristică a puterii, o ancorare fără rezerve în lumea occidentală, o echitabilă repunere în drepturi a proprietarilor sunt câteva din liniile directe. PNȚCD nu e opus

INTERVENȚIA DLUI FRANÇOIS FROMENT-MEURICE fost - deputat al Parlamentului european, delegat național al partidului *Force Démocrate*, însărcinat cu relații internaționale - la Congresul PNȚCD

"Vă aduc salutul frășesc și călduros al prietenilor francezi. Partidul nostru, numit "Force Démocrate" și care numără astăzi aproape 150 de parlamentari și 7 miniștri, din care cei de Economie și de Finanțe, de Afaceri sociale, Învățămînt și Cultură, este moștenitorul fondatorilor Europei, Robert Schuman și Jean Monnet, a acelora care au început, acum 40 de ani, această formidabilă mișcare care a permis apariția Uniunii Europene, pol de stabilitate, de progres economic și social, în care sperăm să vedem că România ni se va alătura cît de curînd. Dorim să aducem un omagiu special președintelui Corneliu Coposu, căruia îi purtăm un sentiment de stimă, de respect și de admirație ceea ce ne-a dus, în 1993, să sprijinim cu toate forțele atribuirea Legiunii de Onoare - cea mai înaltă decorație franceză - care a fost, o știu, una din marile sale bucurii de la sfîrșitul vieții. Îl felicit cu multă căldură pe noul președinte, dl. Ion Diaconescu, pentru strălucita sa alegere la președinția partidului vostru.

Sînteți, dragi prieteni, în pragul unui an decisiv pentru România. "Contractul cu România" pe care l-ați propus recent conceaștenilor voștri, angajamentele etice și morale pe care le-ați luat în fața țării, unitatea al cărei ciment l-ați obținut acum, toate acestea vă plasează în cele mai bune condiții pentru a ajunge la responsabilitățile

puterii.

Aveți în față imense responsabilități - moștenirea dlui Iliescu și a prietenilor săi va fi grea - o situație economică profund degradată, un nivel de viață scăzut, corupție generalizată și nepedepsiuă. Va trebui să construiți o adevărată democrație politică și socială, pe care dl. Iliescu n-a vrut și nu va voi niciodată s-o construiască - o democrație bazată pe valorile umanismului de inspirație creștină, pe valorile de fraternitate, de solidaritate, de progres social, de depășire a naționalismului prin construcția europeană, valori pe care le împărtășim în sinul Partidului Popular European și în Uniunea Europeană a Democraților Creștini, ai cărei membri sunteți.

Dragi prieteni din PNȚCD, accesul vostru la putere va permite democrației politice și sociale să existe cu adevărat în România și va pune în sfîrșit această țară, de care noi, francezii, ne simțim afit de strîns legați, pe calea cea bună, a integrării României în Uniunea Europeană și în OTAN. Pentru a cîștiga, rămîneți uniți, loiali și hotărîți.

Responsabilitatea voastră istorică este imensă. Noi, prietenii voștri francezi, suntem siguri că veți ști s-o asumați cu eficacitate, cu demnitate, cu respectul memoriei fondatorilor voștri, în interesul superior al poporului român care vă așteaptă și are nevoie de voi.

unei colaborări, dar a pus două condiții - nu colaborează cu partidele extremiste și cu partidele compromise. De fapt, există două cazuri posibile : fie vom avea, mai exact CDR-ul va avea o majoritate relativă la alegerile legislative și, în acest caz, vom fi însărcinați cu formarea guvernului, ipoteză cu afit mai plauzibilă cu cît, la un dejun organizat de ambasadorul american cu toți ambasadorii țărilor NATO, Iliescu a făcut apologia unei guvernări a opoziției. În acest caz vom colabora, sperăm, cu toate partidele din opoziție. Există și posibilitatea de a colabora cu o parte din actualul PDSR, nu însă cu PDSR-ul ca atare. Condiția este, încăodată, să ne putem face politica, ceea ce înseamnă, în termeni foarte clari, să avem ministerele cheie. O altă ipoteză este ca PDSR-ul sa aibă din nou majoritatea relativă și să fie însărcinat

cu formarea guvernului. Va căuta, desigur, prin toate mijloacele să ne atragă. La această ipoteză mă gîndeam cînd vorbeam de tinerii țărăniști, și spuneam că sînt convins că aceștia nu se vor lăsa ademeniți. Ion Diaconescu sigur nu va accepta aceste condiții, decît în măsura - foarte puțin probabilă - în care PDSR-ul ne va garanta că ne putem face politica. El va răspunde, desigur, așa cum a făcut-o Corneliu Coposu în 1992 : "noi nu putem tranzacționa cu principiile noastre". Evident este o schiță foarte teoretică, cu afit mai mult cu cît suntem înaintea alegerilor locale și nu avem nici un fel de test real.

A.C. - Care vor avea loc cînd?

A.H. - Probabil în prima jumătate a lunii aprilie,

Congresul PNȚCD a avut loc între 19-20 ianuarie, în sala mare a Teatrului Național din București. Procedura de validare a candidaților pentru funcții de conducere și executive s-a încheiat sîmbătă 13 ianuarie. La congres s-au ales membrii Biroului de Conducere, Coordonare și Control (BCCC) - format din președinte, prim vicepreședinte, secretar general și 8 vicepreședinți, la care au candidat 57 de persoane - 10 supleanți BCCC - la care au candidat 72 de persoane - și membrii Comitetului de Conducere cu 40 de locuri, pentru care și-au înscris candidatura 147 de persoane. Biroul de presă al PNȚCD, condus de deputatul dr. Remus Opriș, a oferit o statistică : cei mai mulți candidați erau din Cluj, Prahova, Timiș, Brașov și Argeș, dintre care 71% sunt tineri.

Rezultatele.

BCCC - președinte, Ion Diaconescu (539 de voturi, Ion Rațiu, 115); prim vicepreședinte Ion Tepelea; secretar general Radu Vasile; restul de 8 vicepreședinți, în ordinea numărului de voturi : Nicolae Ionescu-Galbeni, Ion Rațiu, Vasile Lupu, Mircea Ciomara, Nicolae Ulm Spineanu, Remus Constantin Opriș, Mircea Popa-Zlatna, Sorin Lepșa.

BCCC Supleanți, în ordinea numărului de voturi : Tudor Gavril Dunca, Șerban Săndulescu, Ctin Dudu Ionescu, Răzvan Dobrescu, Ion Andrei Gherasim, Matei Boila, Vlad Roșca, Ioan Mureșan, Mircea Mihai Munteanu, Dragoș Corvin Oncescu.

Comitetul Director - cel mai mare număr de voturi (ca și acum 4 ani) l-a obținut Alexandru Herlea care se va ocupa de relațiile externe ale partidului cu Europa occidentală și SUA.

Din străinătate a mai fost ales Dumitru Ionescu de la Geneva. Cicerone Ionițoiu nu a candidat.

Ca invitați au participat ambasadori, șefi de partide parlamentare, cu excepția PDSR, PUNR, PSM, PRM, reprezentanți ai Uniunii Europene Democrat-Creștine, ai Partidului Conservator din Anglia, ai partidelor înrudite din Germania, Ungaria, Italia, Serbia etc.

NOUL COMECON ?

Începînd din 1992, pentru a compensa dispariția COMECON-ului, Rusia a început o serie de operații de reintegrare economică a fostei Europe orientale și centrale. A creat mai întîi "Consiliul național al industriașilor și întreprinzătorilor", condus de Arkady Volski, care trebuie să atragă reprezentanții sectorului privat din economiile est-europene, aceștia din urmă, ei înșiși, ieșiți din nomenclatură sau poliția politică.

Publicația poloneză "Gazeta Wybrorcz" a semnalat, pentru prima oară, o altă tentativă, cea de a regrupa și economia rămasă de stat. "România liberă" anunța că ministrul de externe rus convocase în august 1995 reprezentanții ambasadelor Albaniei, Cehiei, Slovaciei, Bulgariei și Ungariei pentru a transmite guvernelor lor "direcțiile de bază ale parteneriatului și cooperării mutuale în domeniul relațiilor comercial-economice între statele participante la CSI și Albania, Bulgaria, Polonia, Cehia, România, Slovacia". Misterios, România și Polonia au avut privilegiul de a primi textul separat. Cele 28 de puncte ale documentului depășesc cadrul strict economic, prin intenția de a crea legături excesiv de apropiate între membrii fostului lagăr comunist. De altfel, "direcțiile de bază" înseamnă altceva decît "proponeri" sau orice alt sinonim temperat, iar condiționalul e practic absent, ceea ce dă impresia foarte puțin liniștitoare că destinarii acestui bizar document au fost puși în fața faptului împlinit.

Tot în titlu, Moscova vorbește în numele tuturor statelor din CSI, ceea ce înseamnă fie că între republicile ex-sovietice a existat o concertare prealabilă și "discretă", fie - ceea ce pare mai plauzibil - Rusia reacționează ca întotdeauna pe postul de "fratele mai mare", asentimentul celor mai mici dintre frați fiind apriori acceptat.

Din conținutul documentului nu reiese neapărat că ar fi vorba de o nouă structură, dar, cum declara ministrul polonez de externe, ea se poate citi printre rînduri.

E vorba de diverse domenii, dar asupra unora dintre ele se concentrează cu precădere atenția rușilor în scopul unei coordonări și cooperări din ce

în ce mai importante : energia - tradițional folosită de Moscova ca mijloc de presiune și șantaj asupra clienților europeni -, industriile producătoare de energie, combustibili și materii prime, extracția și prelucrarea petrolului și gazelor naturale, producția de combustibili solizi.

"Cooperarea tehnico-științifică și de producție" în domeniul armamentului are în vedere "elaborarea și realizarea proiectelor și programelor comune, inclusiv a convertirii sectoarelor militare și Cosmosului". Or, dependența țărilor de Est față de Rusia în materie de armament este unul din obstacolele majore ale admiterii acestora în OTAN, "cooperarea" propusă de Moscova nefăcînd decît să agraveze situația.

Ajutorul mutual solicitat în materie de "centre științifice, structuri științifice industriale, instituții financiare .." pentru "elaborarea și realizarea de programe tehnico-științifice comune" nu mai mira pe nimeni știut fiind interesul Moscovei față de tehnologiile, descoperirile și secretele altora...

Nici agricultura, nici colaborarea comercial-economică pe termen mijlociu și lung nu lipsește ca și turismul, transporturile, întreprinderile mici și mijlocii, învățămîntul, proprietatea intelectuală, ba chiar și ecologia. În privința comunicațiilor și informațiilor, nu se propune doar instalarea de rețele și infrastructuri comune, dar chiar și crearea unui "Centru internațional comun de informații".

"Întreprinderi mixte, uniuni economice transnaționale, grupuri financiar-industriale, rețele de instituții comerciale, financiare și de credit" trebuie să asigure "coordonarea mutuală avantajoasă a activității economice", în "noile forme de parteneriat și colaborare". "Proiecte economice comune", "integrarea capitalului bancar și industrial", "investiții comune" vor avea loc într-un "climat favorabil" și după schimburi susținute de informații. Societățile mixte din anii '50 prin care sovieticii parazitau economia sateliților nu erau descrise altfel...

"Partenerii" care participă la alte "organizații economice integrate sau convenții economice internaționale, vor căuta să examineze favorabil interesele lor reciproc". Adică vor trebui să promoveze interesele Rusiei în cazul în care unii

dintre ei vor fi admiși în Uniunea Europeană.

Pentru autorii documentului, modul de organizare și funcționare în CSI este exemplar din moment ce-l propun ca model în mai multe domenii : plățile între statele participante, "mecanismele de susținere și dezvoltare a cooperării în materie de producție" și "susținerea creării și dezvoltării uniunilor de producție, comerciale, de credit, financiare..." Pe de altă parte "consiliile interstatale și pe ramuri, create de statele participante la CSI" pot fi utilizate "ca organ coordinator pentru legăturile tehnico-științifice și de producție".

În fine, o Conferință internațională, care se va reuni cu regularitate va fi însărcinată să "definiască direcțiile, problemele concrete, obiectivele și formele de colaborare economică", adresînd, de asemenea, "recomandări necesare guvernelor și structurilor întreprinzătorilor".

Polonia și România au dat răspunsuri sibiinice : fără să zică nu, ele au subliniat voința de a intra în Uniunea Europeană. Nu știm care este reacția celorlalte țări. Un refuz absolut e greu de imaginat : imbricațiile economice - și nu numai ... - între fostele state ale Comecon sunt prea numeroase, ca și legăturile, uneori vitale, cu Rusia. Tehnografi de la Bruxelles sunt din ce în ce mai neliniștiți de lamentabila situație economică a statelor din Est și se pun tot mai deschis întrebări privind accesul lor la structurile europene. Ceea ce permite Moscovei să se dedea la un excelent exercițiu de reacapare, creînd un pandant economic - cu cîteva accente militare ! - al zonelor de interes politic evocat de Kozirev la începutul lui 1994.

Radu PORTOCALĂ
(trad. de A.C.)

"Confestuni",
Ed. Anastasia

O serie de convorbiri ale lui Corneliu Coposu cu Doina Alexandru, din 1994, pe cînd se afla la tratament în Germania. Volumul a fost lansat în 19 ianuarie. Cu o zi înainte fusese lansată la librăria Humanitas reeditarea convorbirilor lui Corneliu Coposu cu ziaristul Vartan Arachelian.

și primul lui interes, aproape unicul în cinismul lui, este de a avea liniște și stabilitate în România. Or, această liniște și stabilitate nu mai este legată de Iliescu și de PDSR, ci de opoziție. De asemenea, echipa perestroikistă care l-a susținut pe Iliescu nu este aceeași cu cea a comuniștilor care au astăzi vîntul în pupă la Kremlin și de care s-ar putea ca Iliescu să se teamă. România de astăzi nu mai este nici ea cea din ianuarie 1990, opinia publică a evoluat în sensul la care mă refeream mai sus. Competența și corectitudinea fiind cuvintele cheie. Situația pe plan internațional este și ea schimbată ca și situația în sînul puterii și cea din cadrul opoziției. Aceste noi orizonturi impun PNȚCD-ului o atitudine dinamică, constructivă, lipsită de prejudecăți. În acest cadru și în acest context se situează afit congresul cît și alegerile din acest an. De capacitatea PNȚCD și a CDR-ului, al cărui pilon este, de a răspunde numeroaselor întrebări și de a găsi soluții adecvate va depinde în mare măsura viitorul României. Rezoluția congresului pune jaloane care constituie referințe pentru activitatea viitoare. Marile opțiuni politice și morale ale PNȚCD-ului sunt perene, ele nu sunt negociabile.

pag. 2

legea electorală votîndu-se în jurul lui 15 februarie. Perioada de timp de la promulgare la desfășurarea alegerilor a fost redusă de la 60 la 45 de zile. Acest fapt penalizează opoziția. La București vom avea un adversar redutabil, candidatul PDSR la primărie : Ilie Năstase

AC. - Ticu Dumitrescu, senator PNȚCD, a intrat în grevă parlamentară cerînd deconspirarea Securității. Este susținut?

A.H. - Desigur, exigențele lui Ticu Dumitrescu, pentru curajul și fermitatea căruia am o mare considerație, sunt teoretic justificate. Dacă se va da fiecăruia acces la propriul dosar, cum s-a făcut în Germania de Est, se poate presupune că acest fapt ar contribui la o oarecare asanare morală. Cu toate că, probabil, numeroase dosare, în primul rînd ale unor însemnate personaje politice, au fost fie distruse, fie contrafăcute. În 6 ani de zile Securitatea a lucrat. De altfel, din nefericire, considerentele morale, atîta timp cît nu sunt percepute ca avînd o implicație imediată de ordin material, nu reprezintă în lumea românească de astăzi, cea distrusă de comunism și de neocomunismul anilor de tranziție, un imperativ. Marea masă a populației, indiferent de opțiunea

politică, condamnă cu vehemență corupția și lipsa de profesionalism în treburile publice, nu însă și devieri ale altor valențe ale moralei civice. Lumea vrea o viață puțin mai bună, o atitudine realistă, rodnică pe plan material. PNȚCD a înregistrat, cu realism politic, această atitudine. El consideră că ne apropiem din ce în ce mai mult de faza în care oamenii nu trebuie judecați pentru ce au fost, ci pentru ce au făcut după '89 și după cît sunt de capabili să ducă țara asta spre mai bine.

A.C. - Sigur, activitatea, competențele și opțiunile cuiva timp de 6 ani reprezintă un criteriu, iar existența unui om înainte de '89 era mai complexă decît un dosar. Nici preferința pentru eficiență politică de care vorbeai nu este de respins. Trista este însă că în toți acești ani s-a urmărit și s-a reușit exasperarea oamenilor în așa măsură încît să se ajungă la relativizarea tuturor valorilor. Să zicem că ne aflăm într-o stare de urgență...

A.H. - Momentul de urgență e legat de alegeri și el trebuie bine înțeles de lumea occidentală. Țara e din ce în ce mai împărțită și PDSR-ul este în evidență pierdere de viteză. O prea mare egalitate între PDSR și opoziție va face din România o țară neguvernabilă, nema existînd majorități parlamentare. Deci Occidentul trebuie să priceapa că a sosit, în sfîrșit, momentul să ajute democrația

NĂRAVURI VECHI LA TIMPURI NOI

➤ Rezultatele dramatice ale politicii sale i-au atras dr. Iulian Mincu, ministrul Sănătății, o stea a guvernului, Milerele OMS : a fost declarat incompetent, iar România i s-a retras finanțarea internațională acordată încă din 1991. Pentru aceasta ministrul n-a fost arestat, nici judecat și sigur nu demisionază. Poate că surde.

➤ România duce lipsă de bani, dar stele are. Să le respectăm. Președintele I.I. a fost la Paris (unde a zîmbit la înmormîntarea lui Mitterand). Cu avionul, evident. Pentru întoarcere, organizatorii grijiului s-au gândit la riscuri meteorologice : pasărea prezidențială putea fi silita a ateriza la Timișoara ori Constanța. Și atunci băieții au pregătit o soluție feroviară. Mai multe trenuri, tot prezidențiale, dar goale, s-au plimbat între cele două orașe și Gara Băneasa. S-au plimbat degeaba, dar încălzite. Vă las să ghiciți pe banii cui și în timp ce compartimentele pentru muritori de rînd sunt frigorigice. (*România liberă*, 16.I)

➤ Viorel Căcoveanu, stea la *Vocea României* (organul guvernului) a publicat pe 12/XII o tribună în care-și exprima indignarea pentru că "un tribunal slugarnic făcea demersuri ca să-i judece pe Karadžić și Mladić" în timp ce la Paris se semna Tratatul de pace cu fosta Iugoslavie. Domnul V.C., care se declară scriitor, a fost prost inspirat. Peste cîteva zile aveau să iasă la iveală primele gropi comune ale barbariei regimului de la Pale.

➤ Respectînd conștiințios cultul stelelor, cotidianul guvernamental *Vocea României* din 28/XII ne anunța că "1995 a fost anul cel mai important pentru relațiile româno-franceze". *Evenimentul politic nr. 1: Întîlnirea de la Elysée dintre președinții I.I. și J. Chirac.* Cu modestie.

➤ Generalul Cheler, sinistră stea pe vremea cînd era comandantul Armatei a IV-a Transilvania, a decis să se lanseze și el în politică, după modelul tovarășilor Ruțkoi și Lebed. Oscilează doar în alegerea partidului : PRM sau PUNR (*România liberă*, 17/I)

➤ Steluța locală, prefectul de Olt avea interese într-o firmă particulară comercială. Dar slujbașul nr. 1 al statului în județ nu putea să se compromită apărînd pe alte state de plată. De aceea, și-a delegat băiețelul, student la agronomie, care a încasat de îndată un prim comision de 250 000 USD (*România liberă* 5/I). Crește nivelul de trai.

➤ Pentru a combate criza economică, guvernul își reduce cheltuielile numind 7 noi secretari de stat (*România liberă* 20/I)

➤ Alte performanțe guvernamentale la început de an : executivul a calculat în plină iarnă și rapid numărul găinilor moarte la inundație - fix 1.147 (*România Liberă*, 11/I). Calamitățile naturale au distrus și una din operele de tinerete ale președintelui, tronsonul Salva-Vișeu. Alt record, societatea de asigurări ASIROM despăgubește cu 197 lei pe cei din mediul urban și cu 100 lei pe cei din mediul rural care au fost victime ale inundațiilor.

➤ Vrem, nu vrem, ne întorcem la steaua polară. Specialistul în ape I.I. a vizitat Țara Moților sinistrată de inundații. După care au început să vină convoaiele cu ajutoare din țară. S-a însărcinat cu

distribuirea lor d. prefect care, în treacă, a început și campania electorală. Prioritare la ajutoare au fost persoane neafectate de ape (*România liberă* 18/I)

➤ Obiectivă, *Vocea României* din 22/XII, s-a grăbit să anunțe pe prima pagină două catastrofe aviatice, Columbia și Egipt. Ca să se știe că la "alpii" e mai rău ca la noi.

➤ În căutare de stele, *France Info* reamintea pe 31/I că "*România este o placă turnată în comerțul cu cocaină*". Fuseseră confiscate 650 kg de cocaina care, provenind din Columbia, expediată din Venezuela, lua drumul Europei occidentale, via România.

➤ La Oradea au fost uciși mai mulți taximetriști. Poliția a arestat 2 suspecți, foști purtători de stele MAN și MI (*România liberă* 19/I)

➤ Stele verzi a văzut un tînăr maramureșan cînd, urmare a unui banal accident de circulație, s-au risipit din mașina sa 20 kg. hașig.

➤ Fostă stea a României, Delta Dunării este azi o palidă imagine ce se stinge... Sulina mai are jumătate din cei 20 000 locuitori. La C.A. Rosetti, cîndva comună prosperă, mai sunt 20 de elevi la școala primară. Delta nu-și mai poate hrăni oamenii, deține recordul procentului de șomaj al țării. Icrele negre se importă din Germania, iar cele roșii din Danemarca. La Sf. Gheorghe, dacă e nevoie de o intervenție chirurgicală, se caută o mașină particulară

PE SCURT

● Consiliul Național al Audio-vizualului a stabilit condițiile și durata intervențiilor electorale pentru alegerile locale pe posturile publice și private : candidații pot interveni între 3 și 10 minute, nu au voie să conteste ordinea constituțională, să folosească documente împotriva personalităților publice, să defăimeze onoarea cuiva, să utilizeze vreun drapel, tricolorul sau imnul național.

● În 13 ianuarie, la întrunirea trimestrială a Consiliului Director al Alianței Civice, s-a discutat intenția puterii de a organiza în confuzie și pripa alegerile locale, prin amînarea pînă în ultima clipa a definirii legii electorale și a celorlalte prevederi - verificarea listelor și distribuirea cărților de alegători. O altă problemă este votarea în Senat în cadrul Legii administrației locale și a legii alegerilor locale: alegerea indirectă a consilierilor județeni și imposibilitatea includerii printre candidați a independenților pe listele partidelor și coalițiilor, pe scurt, eliminarea candidaților Alianței Civice, a Solidarității Universitare ori a sindicaliștilor. Pentru depășirea acestei aberații legislative se va discuta la al IV-lea congres al Alianței care va avea loc în 24-25 februarie.

● Viorel Hrebenciuc, secretar al guvernului, va fi directorul campaniei electorale a PDSR pentru alegerile locale, secondat de Miron Mitrea secretar general și de Al. Lăpușan vicepreședinte PDSR. Mai sunt doi miniștri implicați, Dan Mircea Popescu și Octavian Cosmîncă, așa că, după cum scria *Adevărul*, PDSR își conduce campania electorală de la Palatul Victoria.

● Ilie Năstase, de curînd membru al PDSR, cooptat în Consiliul Național al partidului de guvernămînt, și-a declarat candidatura la postul de primar al Bucureștiului.

● Uniunea Social Democrată (PD, condus de Petre Roman și PSDR, condus de Sergiu Cunescu) - cu sigla două mîini care țin un trandafir - a lansat

spre a ajunge la Tulcea. Foamea îi împinge pe braconieri să distrugă încetul cu încetul cea mai mare rezervație acvatică a Europei (*Tinerama* 23/I)

➤ Din lipsa laptelui, untul românesc a dispărut din magazine. De aceea importăm, tot ne lipsește valuta. Directorul Întreprinderii Miorița explică ciudățenia prin absența creditelor în mai-iunie cînd laptele exista din belșug (*Adevărul* 19/I)

➤ Sunt unii care se îndeletnicesc cu falsificarea băuturilor alcoolice străine producînd stele indigene. Oficiul pentru Protecția Consumatorului și Poliția Economică descoperă mereu asemenea cazuri. Dar amenzile sunt microscopice (echivalentul a trei sticle de Ballantines) și se recidivează. (*Magazin Tinerama*, 10/I)

➤ Transportul în comun bucureștean a fost modernizat cu autobuze DAF. Bucurie pe șoferi care s-au grăbit să se așeze la volan. După care, au fugit. Căci bizareriile asigurărilor cer ca reparațiile buzeranelor datorate șoferilor să fie suportate din buzunarul acestora. Un parbriz - 2 M lei (*Adevărul* 9/I)

➤ În 1995, asociațiile de protecție a consumatorilor au confiscat mărfuri de 60 Md lei. Există un organ guvernamental și altele private, care se înmulțesc. Necinstea unora ajută la crearea de locuri de muncă, iar prin amenzi se va întări leul...

Șerban DEMETRIU

manifestul electoral "Apel către țară" pe 9 ianuarie, iar pe 24 ianuarie, la Suceava, Petre Roman și-a anunțat candidatura la alegerile prezidențiale.

● Pe 13 ianuarie, Comitetul Național PAC a adoptat noul său semn electoral - mărul - și un program de guvernare intitulat "Viitorul începe astăzi".

● Procurorul general al României, Vasile Manea Drăgulin, a trimis pe 10 ianuarie o scrisoare Procuraturii Generale a Republicii Moldova, care își exprimă îngrijorarea față de situația dramatică a lui Ilașcu și a celorlalți patrioți judecați și întemnițați abuziv, scrisoare în care, solidar cu demersurile întreprinse pentru eliberarea lor, speră ca acestea vor avea rezultat scontat.

● În "22" (30/I 96), Victor Bârsan și Preotul Iustin Marchiș - cei doi membri ai delegației GDS aflați între 13-16 ianuarie în Basarabia pentru a înmîna premiul GDS pe 1995 lui Ilie Ilașcu, relatează eșecul acestei încercări. Cererea de vizită fusese adresată cu o săptămînă înainte ministerului de interne (de facto) al Transnistriei. Pe 15 ianuarie, cînd a sosit delegația la Tiraspol, adjunctul ministrului de interne Pavlov i-a trimis la Sovietul Suprem. Aici funcționarul superior al instituției, a conversat telefonic îndelung cu Pavlov în legătură cu competențele fiecăruia. Delegația a fost îndrumată spre alt funcționar superior, Pașev care i-a trimis la șeful comisiei pentru culte, Vorocenko... A doua zi, reveniți la Tiraspol, Pavlov a lăsat mesaj ca delegația să-l caute pe Velsouh, de la ministerul securității, de conform legii transnistriene, aprobarea vizitei ține de ministerul de interne. Ministrul de interne (de facto), Fucedji, a refuzat să-i primească și un ofițer i-a informat că aprobarea vizitei este de competența președintelui republicii, Smimov... Nu s-a obținut nici vizita, dar nici o recunoaștere scrisă a refuzării acesteia.

● Flavio Cotti, ministru de externe al Elveției și președinte în 1996 al OSCE (organizație înființată prin transformarea CSCE în 1994) a făcut

în 25 ianuarie o vizită de câteva ore în România. Omologul său, Teodor Meleșcanu, a pledat pentru o "implicare mult mai serioasă" a OSCE în R. Moldova pentru rezolvarea conflictului din Transnistria și a solicitat o intervenție în favoarea eliberării grupului Ilașcu. (Mediafax)

● Pe 20 ianuarie, Rusia, Ucraina și Moldova au semnat la Moscova o declarație care recunoaște că Transnistria este parte componentă a R. Moldova. Ceea ce, evident, n-a împiedicat conducerea separatistă de la Tiraspol să mențină starea de necesitate pe care a decretat-o pe 15 ianuarie 1996.

● Insula Șerpilor (17 ha) a redevenit românească după ocupația otomană, odată cu tratatul de pace de la Berlin, din 1878. Ea n-a intrat în anexarea operată de URSS în urma tratatului Ribbentrop-Molotov și la Tratatul de Pace de la Paris, din 1947, URSS recunoaște că insula aparține României. Dar în 1948, la 4 februarie, primul ministru Petru Groza renunță la ea în favoarea sovieticilor, actul prin care Insula Șerpilor "a fost înapoiată Uniunii Sovietice... și încadrată în teritoriul URSS" fiind semnat pe 23 mai 1948 de Nicolai Pavlovici Sutov și Eduard Mezincescu. Documentele bilaterale n-au fost trecute însă prin parlament, neîndeplinind astfel condițiile de validare prevăzute în Dreptul internațional. Interesul sovieticilor era strategic, pe mica insulă fiind instalat cel mai important centru de ascultare - legat prin cablu direct cu Odesa - din întreg lagărul comunist. În noile condiții geostrategice toată instalația devine și mai importantă dat fiind că ea acoperă printr-un radar Europa de Centru, iar prin celălalt radar Balcanii, Orientul Apropiat și parțial Mediterana și Nordul Africii, pînă în Libia. *România liberă* afirmă că Insula Șerpilor este și o componentă esențială în sistemul militar sovietic, legat de instalațiile balistice de la Tighina. Recent, Ucraina, care a moștenit insula de la sovietici, își anunța intenția de a-i dezvolta infrastructura militară. Această declarație "poate influența dialogul diplomatic" declara purtătorul de cuvînt al MAE român, în 20 decembrie 1995, referindu-se la tratatul de bază pe care urmau să-l semneze România și Ucraina. Unii comentatori văd în această bruscă tensionare o falsă problemă, așa cum s-a creat și în Transnistria, menită să escamoteze adevărata problemă și anume nulitatea pactului Ribbentrop-Molotov.

● Fiecare țară, prin rotație, are dreptul să dețină funcții în Parlamentul European. În această sesiune e rîndul României. Delegația țării respective propune persoana, în urma alegerii între două candidaturi, și plenul ratifică. Din ostilitatea șefului delegației Rădulescu-Botică (PDSR) față de Adrian Severin (PD) a câștigat Valentin Gabrielescu devenit vicepreședintele Parlamentului de la Strasbourg. Oricum, nici în această sesiune PDSR n-a reușit să fie acceptat ca membru al grupului parlamentar socialist la Parlamentul European, ceea ce este, comenta Adrian Severin într-un interviu acordat *Cotidianului* (26 ianuarie) "un eșec răsunător". Noul președinte al Parlamentului European este Leni Fischer, reprezentantă a Uniunii Creștin-Democrate germane.

● Pe 25 ianuarie, Rusia a fost primită în Consiliul Europei cu 164 voturi pentru, 35 împotriva, 15 abțineri. Dintre cei 10 reprezentanți ai României, 8 au votat pentru, unul împotriva și altul a lipsit.

dauna producției locale.

Contractul cu România nu rezolvă problema. O și accentuează cînd preconizează împărțirea fostelor moșii, devenite IAS-uri sau gospodării de partid. Acestea nu trebuie împărțite, ci privatizate ca să devină nucleele marilor întreprinderi agricole de care țara și țărani ei au nevoie ca să trăiască bine. Convenția trebuie să caute deci modalitățile ca aceste întreprinderi să împlinescă imperatiivele sociale ale populației rurale, nicidecum să le distrugă.

Respingem idea restituirii pămînturilor vechilor proprietari, deși confiscarea a fost indiscutabil abuzivă. Cîți dintre descendenți ar fi capabili să cultive și să împlinescă obligațiile sociale care decurg ?!

Spre deosebire de Vestul Europei și cu atît mai mult de SUA, unde populația care trăiește din agricultură este sub 10% sau chiar 5%, în România aceasta depășește o treime din populația țării.

În viitorii ani, procentajul va scădea și în România. Trebuie, deci, găsite modalitățile ca populația rurală care nu va lucra în agricultură să găsească locuri de muncă fără a trebui să părăsească satele. Privatizarea IAS-urilor și gospodăriilor de partid va trebui deci concepută în așa fel ca, pe de o parte pămînturile să dea randamentul maxim și, pe de alta veniturile realizate să folosească tuturor locuitorilor din satele respective.

Modalitățile privatizării agricole.

Una dintre modalități ar fi ca pămîntul să revină comunei sau mai multor comune care să le dea în arendă sau în exploatare sub alte forme, pe termene medii sau lungi, putînd fi reînvoite, întreprinderilor agricole privatizate. Acestea ar prelua fostele IAS-uri sau gospodării de partid cu obligația ca o parte, putînd merge pînă la o treime sau chiar jumătate din cîștig să revină locuitorilor comunelor din jur. Asemenea măsură presupune ca beneficiarii să poată controla producția și rezultatele, desemnînd pe unul sau mai mulți reprezentanți în consiliul de administrație cu dreptul de a participa la hotărîri și obligația de a verifica socotelile. Fără îndoială, alte forme de contract pot fi concepute. Va fi însă necesar, pe plan economic și social, ca întreprinderile să poată face beneficii pe care să le reinvestească parțial spre a se putea dezvolta, dar din care să și distribuie o parte acționarilor și satenilor din comunele cărora le aparțin terenurile. Desigur, țărani ar trebui să poată deveni ei înșiși acționari, folosind cupoanele existente, sau integrîndu-și pămînturile întreprinderilor agricole dacă vor constata ca merg multumitor.

În perioada antebelică, partidul țărănesc preconiza constituirea de cooperative agricole cu sprijinul unor bănci agricole finanțate de stat. Ideea cooperativelor a fost foarte compromisă de experiența CAP-urilor create cu sila și violență. Ideea poate totuși să redevină atrăgătoare dacă este bazată pe inițiativa particulară și sprijinită de politica guvernamentală. Misiunea omului politic este să lupte pentru ideile în care crede, nu pentru acapararea posturilor de conducere.

Reușita sau eșecul oricăreia din măsurile adoptate va depinde mai cu seamă de faptul că întreprinderile agricole vor fi eficiente, ceea ce

presupune ca oamenii care le vor conduce să fie destoinici și ca privatizările să folosească tuturor. Credem că dorința Convenției de a încuraja pe tinerii țărani și pe specialiștii de la sate trebuie realizată înlesnindu-le, prin credite participarea la mari întreprinderi agricole, nicidecum distribuindu-le pămînturi fărîmițate din care nu vor putea trăi.

Ar fi o altă mare greșeală ca opoziția sa respingă vechile cadre competente pe considerente politice. Una din principalele cauze ale eșecului agriculturii românești, în ultimii cîzeci de ani, a fost politizarea ei prin încredințarea posturilor de conducere din IAS și CAP cu precădere pe considerente politice. Aceeași greșeală nu trebuie repetată de Convenție.

Rolul statului trebuie îngrădit

Dacă vrem ca mediul rural să-și revină din criza cronică a ultimelor două generații, va fi nevoie ca marile întreprinderi agricole să producă rațional, de bună calitate, pentru piața românească dar și pentru cea europeană și mondială. Transformarea și desfacerea produselor vor avea, în consecință, o importanță poate chiar mai mare decît producția.

Pentru a fi concurențiali pe piața europeană avem firește nevoie de antrepozite, drumuri, mijloace de transport, dar și de negustori buni. Acestea sunt direcțiile către care opoziția trebuie să orienteze agricultura și activitățile sale anexe, creșterea vitelor, pomicultura, fabricile de conserve ș.a. m.d.

Finanțarea acestor activități, modernizarea agriculturii și dezvoltarea economică în mediul rural nu se poate și nu trebuie făcută din bugetul statului, exceptînd eventual drumurile, ci prin credite particulare. Statul însă poate garanta anumite împrumuturi, direct sau prin BNR și celelalte bănci ale căror capitaluri le deține.

Din moment ce știm că numărul țăranilor este menit să scadă spre 5 sau 10% din totalul populației, trebuie încurajată implantarea altor activități care să absoarbă mîna de lucru din mediul rural. Punctul 14 al Contractului cu România, care prevede pietruirea și iluminarea drumurilor satești, alimentarea satelor cu apă și conectarea lor la rețelele telefonice este foarte bine venit în acest sens. Planul poate schimba fundamental mentalitatea țărănimii, redîndu-i încredere în viitor.

După decenii de prostrare și emigrare a tineretului către orașe, mediul rural poate să redevină astfel cadrul unei economii echilibrate. Desigur, echilibrul necesită, pe lînga întreprinderi agricole sau agroalimentare și multe întreprinderi din alte domenii decentralizate. Transferul lor spre sate se generalizează în Occident. Întreprinderile transferate pot oferi mîinii de lucru rurale, de bușeuri importante dar vor cere, în schimb, o formație profesională mult mai completă decît cea a școlilor actuale din mediul rural. Alături de construcția drumurilor și a mijloacelor de comunicație, dezvoltarea și diversificarea învățămîntului ar fi alte domenii, în care orientările politice sunt determinante, și intervenția statului necesară. Celelalte activități aparțin sectorului particular și se pot finanța cu mijloace private.

Mihai KORNE

Memorialul Durerii în selecția Festivalului Internațional al Audiovizualului și la Videoteca din Paris.

Între 16-21 ianuarie a avut loc la Biaritz Festivalul Internațional de Programe Audiovizuale (FIPA), reunind televiziuni din 38 de state. Biaritz a devenit pentru o săptămână capitala mondială a audiovizualului - președinți a 18 societăți de televiziune și film, realizatori, difuzori de programe, actori, jurnaliști, oficialități din domeniul Culturii. Festivalul a funcționat pe șase secțiuni, fiecare cu un juriu prezidat de o mare personalitate: ficțiune, seriale și mare foileton, documentare de creație și eseuri, mari reportaje și fapte de societate, muzică și spectacol, scurt metraj.

"Ineresul acestei întâlniri, scria Télérama din 31 ianuarie, datorează foarte mult selecției care se sprijină pe uneri unii singur om, Pierre Henri Deleau, care știe să evite negocierile diplomatice și presiunile amicale. Grație rețelelor, oficiale și subterane, el descoperă opere rare (...) niciodată un nechemat cu succes".

Filmul documentar **"Corneliu Coposu - Legiunea de Onoare"** din seria **Memorialul Durerii** - realizat de Societatea Română de televiziune a participat în competiția finală, la secțiunea "Mari reportaje și fapte de societate". Videoteca din Paris a selecționat din toate programele Festivalului 38 de filme care s-au difuzat între 26-30 ianuarie la Paris, printre care și **"Corneliu Coposu - Legiunea de Onoare"**. Lucia Hossu Longin, a fost prezentă la Festival împreună cu Alexandru Maței și Gh. Preda, ambii câștigători ai premiului Dakino.

Duminică, 21 ianuarie, un grup de români a întâmpinat-o pe dna Lucia Hossu Longin la aeroportul Orly Ouest, sosită de la Biaritz, împreună cu regizorul și producătorul Dan Necșulea, oferindu-i-se un buchet de flori roșii, galbene și albastre. Domnia sa a avut amabilitatea de a acorda un interviu ziaristului Ilie Mihalcea.

I.M. - *Cum ați reușit să fiți invitată la acest festival?*

L.H.L. - Festivalul funcționează așa : se trimit programe în competiție și delegatul general al Festivalului - anul acesta a fost un reputat critic de cinema, Pierre-Henri Deleau - împreună cu comisia au reținut, din cele 1400 de programe trimise, 129, din 38 de țări. Selecția în sine reprezintă o atestare a valorii. Când am primit la București faxul prin care eram anunțată că filmul a trecut în selecție, m-am bucurat că va putea fi văzut și de alți ochi decât cei ai românilor. Întâmplarea a făcut ca eu, realizatorul, să pot face interviurile cu dl. Coposu în anii 1991, 1992, 1993, și ultimul, cel mai complex, când a primit Legiunea de Onoare. Tot aștea etape care construiau un model de verticalitate, un profil moral atât de singular în peisajul politic românesc. I.M. - *Cum a fost apreciat ?*

L.H.L. - Dl. Deleau îl considera " excepțional!..." apreciind că este pentru prima dată când aude ca românii au traversat deșertul roșu, înfruntând urgia comunistă. Din păcate însă, filmul a concurat la secția "Mari reportaje și fapte de societate", cu următoarele subiecte : Sida, războiul din Rwanda, întoarcerea lui Soljenitin acasă (filmat de BBC), terorismul din America, pieirea prin foame a unui milion și jumătate de copii în Sudan etc. Erau subiecte de o anvergura deosebită și realizate cu foarte mulți bani. Premiul a fost acordat filmului despre Soljenitin, "The home coming" al lui Archie Baron (Marea Britanie). Important și emoționant a fost că au putut fi văzute două figuri: Soljenitin și Coposu, amândoi luptători și rezistenți anticomuniști. Pe de altă parte, **"Corneliu Coposu - Legiunea de Onoare"** a făcut parte din cele 38 de filme selecționate pentru Vidéothèque de Paris.

I.M. - *Înțeleg că dispariția lui Corneliu Coposu v-a afectat definitiv....*

L.H.L. - Sunt dintre aceia pentru care Corneliu Coposu n-a murit.... Nu găsesc în România pe cineva care să-i semene... Când îl întrebam "Domnule președinte, uitați ce s-a întâmplat, ce polemică s-a iscat, de partea cui e adevărul?" primeam răspunsul unui înțelept. Era un profet în politică. Presa a încetat orice evocare a lui, din

clipa în care coșciugul a fost dus la Bellu catolic. Pentru mine n-a încetat să existe. Memoria lui pentru mine este sfință, e greu să trăiești în România de azi fără repere.

I.M. - *În multe dumneavoastră deplasări prin țară, ați observat la persoanele intervievate reținere sau teamă privind faptele și întâmplările relatate?*

L.H.L. - La mulți persistă încă teama de a spune adevărul, teama de securitate și, în fond, teama de adevărurile trecutului, atât de percutante azi. De altfel, în 13 decembrie 1995 a luat ființă - urmează înregistrarea juridică - **Fundația Memorialul Durerii** tocmai pentru a facilita această recuperare a memoriei, prin strângerea, în maximum doi ani, a tuturor mărturiilor care mai există de la cei care au supraviețuit închisorilor comuniste.

I.M. - *La 1 octombrie 1995, Camelia Robe de la TVR a realizat un reportaj printre românii veniți la Biserica Ortodoxă Română din Paris...*

L.H.L. - Din păcate, ponderea românilor din emisiunea pe care a-ți invocat-o era aceea a azilianților fără ocupație. Se insista neplăcut pe cei care, în viziunea autoarei, veniseră în Franța să fure sau să cerșească. Este o imagine ignobilă a exilului, văzută prin grila de fier forjat de la Cotroceni.

Eu am cunoscut, în Franța - și nu numai aici - un exil luptător, un exil care i-a dat lui Ceaușescu o replică demnă și curajoasă și chiar urmașului său, actualul președinte, un exil care observă țara cu aceeași dragoste cu care îți urmărești rudele de sînge, un exil preocupat de afirmarea valorilor mari ale spiritualității românești. Și aș putea spune că în țara luminilor, Cioran, Eugen Ionescu și Mircea Eliade au dat strălucire culturii franceze.

Sigur, ca reporter, depinde unde te duci... În apropierea pubelelor sau în lumea adevăratelor valori. Și ce vrei să demonstrezi... În timp ce atașajii noștri culturali fac chemeze cu sămnașe, și asta se cheamă "imaginea României", adevărații români din exil, în ciuda vârstei, a suferinței, a ingraturilor venite dinspre țară în ultimele decenii, n-au demisionat de la crezul lor, susținerea României în drumul ei atât de anevoios

DOSAR DE CANONIZARE EPISCOPUL DR. ANTON DURCOVICI

Anton Durcovici s-a născut în 17 mai 1888 la Bad Deutsch Altenburg (Austria). În 1896 emigrează împreună cu mama și fratele Franz în România. Între 1898-1905 termină liceul la București, iar între 1905-1910 studiază la De Propaganda Fide, la Roma, unde obține titlurile de doctor în filosofie și teologie și licența în drept bisericesc. În 1910 este hirotonisit preot și funcționează pînă în 1924 ca profesor de religie la liceele Sf. Iosif și Sf. Andrei din București. În 1923 devine canonic al Catedralei Sf. Iosif din București și între 1924-1930 este Rector al seminarului catolic din București. Între 1930-1948 este Episcop al diecezei de Iași.

În 26 iunie 1949, pe cînd mergea sa administreze Mirul, este arestat. Torturat pentru credință, se stinge în celulă la Sighet, în 10 decembrie 1951. Trupul i-a fost aruncat în cimitirul săracilor din Sighet.

Un fost deținut povestește : *"Eram foarte mulți în celulă la Sighet. Într-o noapte, pe la 23,30, am auzit zgomot în coridor. Ne-am dat seama că cineva e bătut cu sălbăticie, cu lovituri de bocanc. Ușa celei s-a deschis, un om complet gol a fost zvrilit înăuntru și ușa s-a reînchis. Ni s-a adresat cu vocea stînsă : "Frații mei, sunt episcopul Durcovici de Iași, da-ți-mi, vă rog, ceva să mă acopăr". Fiecare i-a dat ce putea. Ne-a povestit suferințele abia puțînd articula, cu buzele arse, cu chipul tras și ochii pierduți de oboseală. La patru dimineața, doi gardieni l-au tîrît de mîini afară. N-a avut timp să pronunțe ceva, a dat doar din cap a mulțumire către noi".*

Preotul Raphael Friedrich, arestat odată cu episcopul : *"Pe cînd măturam coridorul, am întrebat în șoaptă pe latinește, în fața unei celele, cine se află acolo. "Antonius fame perit". A doua zi, de dimineața de usă, cu o voce și mai stînsă : "Antonius moribundus". Simțind că i se apropie sfîrșitul mi-a cerut ultima binecuvîntare, pe care i-am dat-o, măturînd coridorul..." (Sergiu Grossu, "Le calvaire de la Roumanie chrétienne")*

Blînd dar ferm, viața de asceză și solitudine față de oameni l-au impus pe episcopul Anton Durcovici credincioșilor care-l venerau în vremea prigoanei religioase declanșată de regimul comunist. Biserica Romano-Catolică intenționează să-l ridice pe vajnicul episcop Anton Durcovici la cinstea altarelor.

Pentru dosarul de canonizare, cei care l-au cunoscut sunt rugați să scrie la una din următoarele adrese (inclusiv în limba română):

**Pr. Paul Balint - Pfr. Maurergasse, 5
2405 Bad Deutsch Altenburg, Austria sau
Pr. Josef Maresch - 4431 Haidershofen,
Vestenthal 70 Austria**

spre democrație. E ceea ce face și ziarul care găzduiește aceste mărturisiri.

În seara de 23 ianuarie, în sala Misiunii Catolice Române din Paris, dna Lucia Hossu Longin s-a întâlnit cu mulți români din exil, după ce a vizitat Biserica Ortodoxă din Paris, și s-a recules în fața plăcii de marmoră în memoria preoților morți pentru credință, în închisorile comuniste din România între 1944-1989.

Scriitorul Pavel Chihaia a primit pe 15 decembrie 1995 premiul de excelență pentru întreaga sa operă, acordat de revista "Tomis" din Constanța. Un alt scriitor din exil, **George Astalos**, se numără printre laureații Academiei Internaționale Eminescu.

Pe 20 ianuarie s-a deschis la **Biblioteca Vaticanului** o expoziție care prezintă manuscrise, documente, hărți istorice despre viața bisericii și istoria românilor păstrate în arhiva Vaticanului. Expoziția a fost organizată cu sprijinul prof. **Ion Dumitru Snagov**, cel care revădește, în cartea "Monumenta Romania Vaticana", privind relațiile românilor cu Vaticanul, că acesta din urmă a fost primul stat care a recunoscut România în urma Unirii din ianuarie 1859.

Institutul de Etnografie și Folclor al Academiei a organizat al V-lea Simpozion de Etnologie, cu participare internațională, la Roma, între 1-6 noiembrie 1995, unul din președinții de onoare fiind academicianul suedez Alf Lombard. Tema simpozionului **Romanitatea orientală în cultura europeană** a fost analizată în cele peste 40 de comunicări, prezentate de specialiști români și străini, printre care Maria Cimini, directoarea Institutului de Studii Orientale din Roma, Pr. Anton Lucaci, George Antoniadă (Spania), Grigore Boetzatu (Basarabia), acad. Romulus Vulcănescu, Ion Dumitriu Snagov și alții. A fost prima ieșire europeană de anvergură, după 50 de ani de izolare a cercetării etnologice românești, ne asigură dr. Vasile Vetișanu, directorul Institutului. Altă reușită a cercetării etnologice românești este numărul consacrat acesteia de revista *Ethnologie française*, nr. 3, 1995, care a făcut de curând obiectul unei mese rotunde în cadrul Institutului de Limbi Orientale din Paris, în prezența cercetătorilor Vintilă Mihăilescu și Anca Manolescu.

O sărbătoare a culturii la București La librăria Mihai Eminescu din București a avut loc, la sfârșitul lui octombrie 1995, lansarea romanului, în traducerea autoarei, "O femeie goală în fața lui Dumnezeu" (ed. Continent XXI & Baricada) a scriitoarei franceze de origine română, **Viorica Stavila**, roman care a primit, la apariția lui, premiul Broquette-Gonin al Academiei Franceze. A fost prezent și profesorul Constantin Stavila, soțul autoarei, cărturar format în buna tradiție a școlii românești de filosofie dintre cele două războaie fiind asistent și urmaș al filosofului Ion Petrovici. Vorbitorii - Eduard Victor Gugui, Henri Zalis, preotul Galeriu și subsemnatul au pus în evidență rolul literaturii religioase, după jumătate de secol de ateism. Romanul Vioricăi Stavila, ea însăși victimă a prigoanei comuniste, se înscrie în curentul european al cărților purtătoare de mesaj religios, reconstituind zorii epocii creștine, prin eroina cărții, Myriam din Magdala, "mărturisitoare" a învățaturii lui Isus în vremea lui Irod Antipas, Tetrarhul din Galileea și Perea, în plină aderență la noua învățătură.

Vasile VETIȘANU
București

RECTIFICARE. Adresa corectă pentru contribuțiile privind placa de marmură cu numele oamenilor de literă morți în închisorile și lagărele de concentrare din România între 1944-1989 (la Uniunea Scriitorilor din București) este :
Bujor Nedelcovici, 81, rue des Prairies, 75020.

"Nu există mîntuire decît pentru individul singur, în acest secol barbar," spunea Gellu Naum. În *Le Monde du Livre*, 13 ianuarie, Edgar Reichmann semnează o pagină consacrată lui **GELLU NAUM**, aflat la Paris cu ocazia lansării romanului său **Zenobia**, tradus de Luba Jurgenson și Sebastian Reichmann, apărut la editura Maren Sell/Calmann-Lévy.

Născut în 1915 la București, într-o familie modestă, în timpul studenției la filosofie aderă la partidul comunist, dar după război, cînd apariția manifestului colectiv al suprarealiștilor români este ținta atacurilor ideologice ale acestuia, instalat la putere, singura alternativă, cum mărturisese Gellu Naum era "să ne supunem sau să dispărem". Unii pleacă din țară, ca Gherasim Luca, alții accepta colaborarea. Pentru Gellu Naum încep peste patru decenii de "exil interior". Solicitat de autorități, în virtutea trecutului său de militant comunist, să ocupe un post universitar, preferă mizeria marginalizării. Retras într-un sat, la Comana, abia spre sfârșitul anilor '50 reușește să publice cărți pentru copii, culegeri de poezie, de teatru, traduceri din Diderot, Nerval, Kafka sau Julien Gracq. "Au fost ani teribili, în care neliniștea era mai puternică decît speranța. Numai datorită unui sentiment de totală libertate interioară și mai ales perenității iubirii pentru soția mea n-am înnebunit". De altfel, **Zenobia** este un poem în proză închinat soției sale Ligia, dar și un proces al realității totalitare.

Edgar Reichmann reface totodată aventura suprarealiștilor români din anii '30 - prietenia întemeietoare de viziune a lui Gellu Naum cu pictorul Victor Brauner, călătoriile la Paris înainte de război și relațiile cu Bréton, Benajmin Péret, Jacques Hérold - pînă la ultima mare expoziție de după război care-l făcea pe Bréton să scrie "centrul lumii alunecă spre București". A urmat naufragiul: capitularea onora, exilul altora, risipirea, sinuciderea lui Celan și Gherasim Luca, zidirea în singurătate a lui Gellu Naum... "Astăzi, după cincizeci de ani nu știu dacă mai suni suprealist, nici nu mai știu cine sunt. Sectarismul teoretic a sfîrșit prin a asasina poezia. Trăiesc cu îngrijorarea de a-i vedea statutul diminuat, dar știu și că poetul, lăudat sau marginalizat, trebuie să rămînă singur cu extazul lui, altfel creația i se oflește și moare odată cu el."

Muzeul Național de Artă Modernă prezintă, între 24 ianuarie și 6 mai 1996 **retrospectiva Victor Brauner**, născut în 1903 la Piatra Neamț, mort în 1966 la Paris. Pentru a ilustra "perioada română", organizatorii prezintă revistele suprealiste de dinainte de război **75HP, Punct, Integral, Unu.**

Între 26 și 28 ianuarie 1996, a avut loc la Universitatea din Milano congresul *Istoriografia din Italia și România, după al doilea război mondial: paralelisme și particularități*. Printre istoricii români, Șerban Papacostea, Petre Alexandrescu, Alexandru Dușu, Florin Constantiniu, Al. Zub. Nici o comunicare despre înfeudarea unor intelectuali occidentali propagandei lui Ceaușescu deși chiar organizatoarea colocviului, prof. Bianca Valota- Cavalotti, oferea o rezonanță deloc bine venită, cînd cădeau satele și bisericile sub buldozere, politici "culturale" a Bucureștiului de dinainte de '89. O amintire a acestor vremi, prezența la colocviu a lui Virgil Cîndea...

ALEXANDRU LUNGU

Ocolul ogîndirii
douăzeci și una de dedicații
în două sute șase stihuri
patru desene
Ed. Semn, 1995

THOMAS A KEMPIS

Imitațiunea lui Cristos
Arhiepiscopia romano-catolică
București, 1995

Traducere nouă, după originalul latin, cu stabilirea concordanței citatelor din Sfînta Scriptură de **Andrei Brezianu**

TITU POPESCU

Estetica paradoxismului
Editura Societății Tempus București, 1995

CICERONE IONIȚOIU

Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului,
vol. I - 360 p.
Ed. Hrisovul, București 1996

Cei care doresc să-și procure cartea se pot adresa autorului - 48, rue Wattigny, 75012 Paris, tel. 43 41 49 56

ANTON GOLOPENȚIA

Restituiri

editat de Ștefan Costea,
Ed. Ararat, București 1995

Anton Golopenția (1909-1951), doctor în Filosofie al Universității din Leipzig, a fost un reprezentant de frunte al școlii sociologice a lui Dimitrie Gusti, despre care H.H. Stahl scria în 1981 : "Îl socotesc și astăzi ca pe cel mai dotat sociolog din țări care au luat parte la campaniile noastre monografice... Golopenția era ... o sinteză a mai multora dintre noi : filosof tot atît cît Mircea Vulcănescu, erudit și profesor tot atît cît Traian Herseni, investigator deopotrivă ca mine și organizator tot atît de abil ca Octavian Neamțu" (*Amintiri și gânduri din vechea școală a "monografiei istorice"*, București, Minerva, p. 292). El a publicat de asemenea în domeniul demografiei și al geopoliticii, a participat ca expert statistic la Conferința de Pace de la Paris și a fost unul din conducătorii respectați ai Institutului Central de Statistică din România în anii 1940-48.

Sumarul volumului este următorul : "Cuvînt introductiv"; "Anton Golopenția : Biobibliografie" (Sanda Golopenția); "Anton Golopenția - Sociologia ca știință la mijlocul secolului XX" (Ștefan Costea); "Geopolitica și demografia în opera lui Anton Golopenția" (Vladimir Trebici); "Strategia supraviețuirilor în cercetarea schimbării sociale rurale" (Maria Larionescu); "Anton Golopenția - întîlnire cu istoria" (Florin Tănăsescu); "Destine paralele" (Anton Rațiu); "În loc de încheiere"; "Despre editori și autori".

Costul volumului (inclusiv transportul) este de 50 Fr.F. Doritorii pot trimite ceruri adresate :
dnei **Ruxandra Pelazza, 20, Parc de Béarn**
92210 Saint Cloud, France.
Termen de livrare : 6-8 săptămîni.

CASA ROMANEASCA

120 bis, rue Haxo, 75019 Paris
(Metro Télégraphe sau Porte de Lillas)

Prof. Petre NĂSTUREL și prof. Mihai STURDZA vor vorbi despre istoria publicațiilor "Revue d'études roumaines" și "Arhiva genealogică" sîmbătă, 17 februarie, ora 17.

Institut de Langues et Civilisations Orientales Section du Roumain

Annonce la conference de M. Olivier Gillet de l'Université Libre de Bruxelles intitulée "l'Eglise Orthodoxe Roumaine sous le régime communiste : byzantinisme et nationalisme", qui aura lieu samedi, 24 février à 10h30 dans les salons de l'INALCO - 2 rue de Lille 75007 Paris

Fundația Română pentru Democrație

Splaiul Independenței 7, bloc 101, sector 5, București

Președinte
Prof. dr. Emil Constantinescu

Consiliul de onoare
Prof. dr. Adrian Bejan
Duke University
Horia Bernea
Director, Muzeul
Țăranului Român
Prof. dr. Jean Cantacuzino
Université Paris 6 Sorbonne
I.P.S. Nicolae Corneanu
Mitropolitul Banatului

Prof. dr. Iancu Fischer
Decan, Facultatea de limbi
străne, Universitatea București
Prof. dr. Gheorghe Gussi
Director, Institutul de
Matematică, Academia Română
Prof. dr. Dan Moldovan
Southern Methodist
University Dallas, SUA
Prof. dr. Oliviu Pascu
Rector, Universitatea de
Medicină, Cluj

Dr. Șerban Papacostea
Director, Institutul de Istorie
"N. Iorga"
Acad. prof. dr. Dan
Rădulescu, vice-președintele
Academiei Române
Prof. dr. Carol Stanciu,
rector, Universitatea de
Medicină, Iași
Prof. dr. Eugen Todoran,
Rector, Universitatea
Timișoara

Fundația Română pentru Democrație, al cărei președinte, prof. Emil Constantinescu, este și candidatul Convenției la președinție, a fost creată în 1992 pentru a difuza principiile democrației în toate straturile sociale. Acest efort educativ trebuie accelerat în viitoarele luni spre a împiedica repetarea fraudelor electorale masive la viitoarele alegeri parlamentare și prezidențiale din toamna lui 1996.

Solidarité Universitaire France-Roumanie se adresează celor preocupati de viitorul țării și de integrarea sa în Europa să sprijine acțiunea Fundației pentru Democrație prin donații sau ca membri simpli.

Adeziune

Nume..... Prenume.....

Adresa.....Țara.....

Doresc să susțin activitatea FDR
devenind membru

cotizația 250 Fr./F/ semestru = 500 Fr./an

susținător - cotizație 500 Fr. F
semestru = 1000/an

binefăcător - cotizație de peste 750 Fr.F
semestru = 1500/an.

Plata se face prin International Money Order sau Cec adresat: "Fundația Română pentru Democrație", Splaiul Independenței, 7, bloc 101, sector 5, București, cont 472120903400 Banca Comercială Română, Sucursala Municipiului București.

Solidarité Universitaire France-Roumanie
cont 44 52 46 B

Crédit Lyonnais Ag. 412
9, Bld. St. Denis 75003 Paris S.U.F.-R.

Mulțumim celor care au continuat să răspundă apelului nostru (v. Lupta nr. 246, p. 8) susținînd Association pour la Fondation Memorial Sighet : Philippe Velay, Paul Galmiche Trimiteți contribuția dumneavoastră "à l'ordre de AFMS", pe adresa Florica Dimitrescu-Niculescu, 28 bis rue Pouchet, 75017 Paris sau pe adresa Luptei - 125 Bureaux de la Colline 92213 St. Cloud

DECESE

La 90 de ani, preot Nicolae Cosma, parohul bisericii Precupeții Noi, strănepotul lui Ion Creangă; dr. Victoria Cosmoiu; dr. Cornel Stănescu; Valentina Niculescu; Viorica Dumitriu; Ovidiu Vrabie; Elly Roman; dr. Ulpiu Ștefan Mateescu; ing. Mihai Frey; Cecilia Botez Cristescu; ing. Lorin Zamfirescu; Adrian Mutuleac; ing. Petre George; ing. Anton Popescu; Constantin Dogan; Costache Dranga; prof. Gabriela Zamfirescu; dr. Lucreția Tomescu; Cosmin Ungureanu; ing. Dumitru Gligor; Maria Ionescu; Florea Pupeza; Gheorghe M. Repede; ec. Nicolae Marin; ing. Victor Mereuță; Elena Secoșan; preot Constantin Dejan; col rez. Vasile Ilioara; Nicolae Mătăoanu; ing. Iulian Badea; Haralambie Chircă; col (r) Savel Constantin; col (r) Ioan Petculescu; ing. prof. Mihaela Stoichescu; Moș Popescu-Negoiești; Margareta Demiruli; Elisabeta Niculescu; col. Ioan Rutescu; Ileana Melconian; Eugeniu Nicolaescu; Elena Olaru; ing. Aurelian Predescu; Mircea Roman; Savel Ichimescu; dr. arh. Aurelian Tănăsescu; ing. Dumitru Leuștean; Mihaela (Micheta) Greceanu; ing. Mihai Stănculescu; Ioan Alexandru Stavrance; ing. Radu Mihai Cojocar; Onuțu Cujelean; Decebal Florescu; geologul Gh. Dumitrescu; ing. Stelian Popescu; Maria Amancei (Niculescu); Ion Tudorache; Cosmin Ungureanu; col (r) ing. Anatole Grecu; Natalia Țipa; ing. Doina Florentina Ifrim; Georgeta Nițulescu; Mihai Iorgulescu; Atena Robotă (Oțeleanu); Irina Petrescu; Zoia Ștefania Cîrstoiu; Monea Theodor; Zama Stanu; Gina Elena Noaptes; Matilda (Coca) Ciubotaru; col (r), veteran de război Ion Preda; ing. Iulian Voinea; Jela Andronescu; prof. Nicolae Pîrvulescu; Draga Moga; Ștefan Cucu; dr. Elena Olaru; Jenița Buluță; ec. Alexandru Stroe; Constantin Filipoiu; ing. Victor Grădinescu; prof. univ. dr. Tiberiu Bogdan; Elena Aurelia Urioc; ing. Mariana Anca Constantinescu; dr. Eduard Mezincescu; prof. Vasile Dumitrache; Paul Popescu; Adrian Mihai; Adi Dobrescu; Nicolae Boga; Elena Livede; Neniu Andrei; Andrei Malian; Georgeta Velcescu; Veronika Răducanu; ec. Toma Costicea-Maniu; Theodor Monea; Maria Săvulescu; Mihail Dobre; Natlia Sotir; dr. ing. Nicolae Atanasiu; dr. Ioan Crăciun; Geta Roșu (Coravu); Elena Mazilu; Gabriel Răzvan Florescu; Iosif Fodor; col (r) Anatole Grecu; prof. Gh. Tunsanu; col (r) Nicolae Boga; Titu Solomon; Adina Rădița; ing. Ilie Grigoroaia; prof. ing. Lala Sărbulescu; col (r) Tudor Staicu; Viorica Dumitrescu; Adriana Delia Șerb; av. Emil Mitulescu; Ficret Mujdaba; col (r) Mură Ion; Ana Cârjan; Ștefania Voloșeniuc; Marin Cristache; prof. univ. Eliza Băcescu; Jean Breslașu; Alexandru Harastașeanu; Michaela Greceanu; dr. Alexandru Pastia; Iulia Andruh; Traian Niculescu; prof. Dumitru Dumitrescu; prof. Mihail Iordache.

Sîmbătă, 24 februarie 1996, la ora 11, la Biserica Ortodoxă Română din Paris - 9 bis rue Jean de Beauvais, 75005 Paris - va avea loc parastasul de 40 de zile pentru cea care a fost NICOLE VALÉRIE GROSSU.

NATURALIZARI "Journal Officiel", 28 ianuarie și 4 februarie 1996 publică numele următoarelor persoane născute în România, care au obținut naturalizarea franceză: Anghel Radu Baltazar, născut la București; Vasilica Bagdasar (n. Stoian), născută la București; Lucian Lihai Cojanu, născut la București; Ana Maria Luciana Cojanu, născută la București; Irina Gabriela Cojanu, născută la București; Cristina Mihaela Alice Cojanu (n. Popa), născută la București; Emil Ionaleanu, născut la Lipova; Cecilia Angela Ionaleanu (n. Contra), născută la Baia Mare; Sandu Mihailov, născut la Constanța; Georgeta Mihailov (n. Vlădilă), născută la Sălcișoara; Cezar Costin Mihailov, născut la Timișoara; Valentin Alexandru Mihailov, născut la Timișoara; Marius Alexandru Negulescu, născut la București; Anca Smărăndița Negulescu (n. Chivulescu), născută la Galați; Dana Ruxandra Negulescu, născută la București; Constantin Viorel Păltineanu, născut la Nedelcu Chercea; Doina Păltineanu (n. Topan), născută la Teiuș; Maya Merida Păltineanu, născută la Cluj; Eugenia Regent, născută la Giurgiu; Nicolae Savu, născut la București; Alexandra savu, născută la București; Corneliu Țurcanu, născut la Huedin; Lucian Raul Turcanu, născut la Cuzaplag; Tudor, Cezar Uncheșel, născut la Alesd; Rodica Uncheșel (n. Dumitru), născută la București; Tudor, Cătălin Ion Velea, născut la Ploiești; Ion Veliciu, născut la Cluj; Paul Veliciu, născut la Baia Mare; Mariana Diana Veliciu (n. Verișiu), născută la Bonpđa; Pavel Zdetovetchi, născut la București; Bianca Ioana Zdetovetchi (n. Ionescu), născută la București; Alina Zdetovetchi, născută la București; Gheorghe Cîrpaci, născut la Curtici; Pau Viorel Garboni, născut la Comorîște; Laurențiu Ciprian Garboni, născut la Bumbesti-Jiu; Ersilia Garboni (n. Bălăcescu) născută la Carbești; Zoltan Vasile Papp, născut la Sighet Florentina Papp (n. Robaniuc), născută la Gemenea Radu Vasiliu-Bolnavu, născut la București.

le combat

Directeur: Michel Korné 7/02/96
ISSN 1148 - 7321

NUMERO 260

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français:		En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
FRANCE	FRF 250	DEM 100 - CHF 90 - GBP 35
EUROPE	FRF 300	
Par avion :		
AMERIQUE		
AMERIQUE DU NORD	FRF350	USA 60 ou équivalent
ISRAEL		
AMERIQUE DU SUD		
ASIE	FRF 450	USA 70 ou équivalent
AUSRALIE		
125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France		
Tel. (33-1) 46020540 Telefax (33-1) 46 02 14 37 - Tlx 270152 F		
Commission Parisaire N° 65481 - CCP. : 11 341 71 A Paris		

(Deuxième partie- Suite du n° 259) IRREGULARITES OU FRAUDES : LES ELECTIONS PARLEMENTAIRES ROUMAINES DE 1992 par Henry F. CAREY

Les prochaines élections parlementaires et présidentielles sont prévues pour Septembre 1996. Si les dirigeants actuels se maintiennent, le pays va s'intégrer aux Etats que les mafias ex-communistes contrôlent de Sarajevo à Vladivostok. L'Occident n'est pas conscient du danger que cela représente pour son propre bien-être. Les attaques des banques par les bandes armées venant de l'Est dans des villages isolés d'Allemagne devraient donner à réfléchir. De même, les trafics de toutes sortes en provenance de Russie et d'Ukraine. Six ans après l'effondrement du communisme, le banditisme qui lui succède s'avère une menace autrement plus dangereuse.

Délaissant les moyens dont il dispose, l'Occident préfère croire que les dirigeants de l'Europe du Centre et de l'Est sont élus démocratiquement. Ce n'était pas le cas de la Roumanie en 1992 comme le constate l'étude publiée dans "East European Quarterly" en Mars 1995, dont nous reproduisons les extraits. Les observateurs étrangers n'avaient pu constater l'étendue de la fraude, parce qu'ils ne pouvaient consacrer les deux semaines nécessaires, pour vérifier les causes et l'étendue des annulations et des votes itinérants. Ils se chiffraient par millions. Sans ces fraudes, l'opposition était majoritaire au parlement. Cela aurait empêché Iliescu de bloquer la privatisation pendant quatre ans.

La première partie de l'étude décrivait les fraudes ayant annulé 12,7% de votes en faveur de l'opposition à la Chambre et 13,4% au Sénat! Cette seconde partie traite du vote itinérant ou multiple qui dépassait 15% des votes valables et s'ajoutait aux fraudes précédentes.

La fraude se répétera en 1996, si l'Union Européenne et les USA n'interviennent pas pour faire modifier la loi et les pratiques électorales, comme cela ressort des conclusions de Henry F. Carey.

B- Listes spéciales

Le deuxième type d'irrégularité était le nombre excessif de votants dont les noms apparaissaient sur des "listes spéciales". C'est le nom que l'on donne à des morceaux de papier sur lesquels un Roumain écrivait son nom. Tout Roumain pouvait voter à l'endroit où il voulait, aussi longtemps que lui ou elle présentait une carte d'identité "nonobstant le fait que la loi électorale exigeait une carte d'électeur qui toutefois n'avait jamais été délivrée". Ces listes spéciales sont contraires à toute élection démocratique qui exige un processus fiable d'enregistrement. L'autre pays que je connais pour avoir utilisé le même système, est la Géorgie en 1992, qui a organisé des élections presque la même semaine que la Roumanie, et a obtenu des résultats très suspects. Alors, Schevardnadze a obtenu 80% des votes pour la présidence, cependant que son prédécesseur, un anti communiste, avait gagné avec plus de 90% lors des élections précédentes.

Les explications du gouvernement pour les listes spéciales consistent à dire: " le grand nombre des personnes figurant sur des listes spéciales (plus de 10% de l'électorat) est dû à l'inexactitude des données concernant la population de plusieurs régions urbaines, au fait que les forces armées et les enfants des écoles, les étudiants et les malades des hôpitaux figurent sur des listes spéciales, ainsi qu'au fait des électeurs des régions rurales qui se déplacent pendant les week-ends, ce qui ne doit toutefois pas les empêcher de voter". Le représentant d'alors du U.S. National Democratic Institute, Michael Marshall, pensait que les listes

spéciales n'étaient guère suspectes. "il n'y a pas eu de votants itinérants en masse. Je ne pense pas que quelqu'un dans ce pays ait le moyen d'organiser un vote multiple."

Pour réaliser l'opération il aurait cependant suffi que 2 000 personnes puissent se rendre dans 50 bureaux de vote, ou que 3 000 personnes puissent se rendre dans 3 bureaux pendant la même journée, ou encore que 4 000 personnes puissent visiter 25 bureaux. Cela est parfaitement possible, quoique ce soit difficile du point de vue logistique, si cela (le déplacement physique, n.r) avait été la seule méthode utilisée. Si cependant cela n'avait été qu'une parmi plusieurs méthodes, alors la moitié des personnes et des déplacements auraient été nécessaires.

Il n'aurait d'ailleurs pas été nécessaire d'avoir des autobus. Tout ce qui était nécessaire ainsi que l'expliquait Corneliu Coposu, "c'était d'écrire Mircea Popescu ou Ion Iliescu sur la liste spéciale et de mettre le bulletin dans l'urne." Ce genre d'organisation ne demande aucun génie ni beaucoup d'efforts.

En fait, 1,5 millions de bulletins ont été enregistrés par des votants qui étaient eux-mêmes inscrits hors de leurs lieux du domicile, soit plus de 10% de l'ensemble des votants du 27 Septembre 1992. Cela représente 15% des votes valables et environ 20% des votes valablement émis par ceux qui ont voté dans leurs lieux de résidence. Il n'y a eu aucun étude, aucune vérification de faite sur les informations concernant la manière dont ont été établies les listes spéciales, nonobstant les compte- rendus évidents que

ces listes ne donnaient pas lieu à des vérifications d'identité personnelles, des noms et adresses de l'électeur ou d'aucune autre vérification, notamment si la personne avait voté ailleurs, où encore si la personne était vivante. Il n'y a pas eu non plus une vérification au plan national des noms et des numéros des cartes d'identité pour vérifier l'authenticité et les votes multiples. De la même manière que pour les bulletins annulés, grand nombre des listes spéciales ont été détruites après les élections. Une vérification complète des bulletins annulés ainsi que des listes spéciales a été également interdite le 13 Octobre 1992 par le bureau électoral central.

J'ai moi-même reçu des disquettes non officielles, comportant les résultats électoraux du bureau des statistiques. Alors que leur authenticité ne peut guère être garantie, les calculs des listes spéciales et des bulletins annulés, lors des élections, ont donné des chiffres comportant des taux étonnamment élevés pour certaines régions telle Constanta, Mehedinti, Olt, Teleorman, Giurgiu, Botosani, Iasi, Calarasi, dont les districts agricoles avaient des taux inhabituellement élevés. En outre, le pourcentage des votants sur listes spéciales est bien plus élevé que celui admis par le gouvernement atteignant 13% ou plus des votants enregistrés, ce qui voudrait dire environ 20% des votants et environ 25% des votes valables. Si les chiffres sont exacts, alors le nombre des bulletins de vote falsifiés est presque aussi élevé que celui des bulletins annulés. ...

Suite page II

III- Le manque de chiffres fiables

La troisième catégorie des preuves circonstancielles est donnée par le manque d'une comptabilité qui reflète le caractère non démocratique des élections. Le gouvernement roumain a refusé de procéder à une réforme électorale alors même que ses responsables des élections étaient conscients des pratiques démocratiques existant ailleurs. Même si les élections roumaines ne peuvent pas être comme celles de l'Occident, elles peuvent atteindre des standards minimum d'ouverture démocratique. L'ironie fait qu'elle aurait besoin de plus de garantie que dans d'autres pays plus avancés pour éviter les irrégularités. Si le parti du gouvernement était disposé à renoncer au pouvoir, les élections auraient eu plus de moyens facilement vérifiables.

Il est généralement admis qu'un grand nombre des personnes enregistrées sur les listes étaient mortes, avaient déménagées, étaient enregistrées à plusieurs adresses ou étaient simplement des fantômes. En outre, le nombre des votants enregistrés en 1990 étaient de 17.200.000 et en 1992 de 16.300.000. Il pouvait donc y avoir eu 900.000 votants fantômes lors des élections de 1990. Les chiffres du recensement donnaient 23.206.720 Roumains en Juillet 1990, mais de manière surprenante le nombre descendait à 22.760.449 dans les chiffres préliminaires de Janvier 1992. Le nombre des votes valables en faveur d'Iliescu en 1990 était plus élevé que le total des votes valables et annulés de 1992. Iliescu avait reçu 12.232.493 votes (85,07%) en 1990 alors que 14.378.643 votes valables avaient été enregistrés. Lors du vote pour le Sénat en 1992, alors que la participation était de 10% inférieure qu'en 1990 (75% du total des électeurs enregistrés comparés avec 85% en 1990) il y avait 9.360.739 votes valables soit environ 66% des chiffres de 1990. Iliescu avait obtenu 50% plus de voix en 1990 que le total des votes pour le Sénat en 1992. De tels résultats ne sont guère crédibles et suggèrent aussi bien la non fiabilité de l'enregistrement que du procédé du comptage des voix...

Le pourcentage des votants enregistrés est presque toujours d'environ 70% du total estimé de la population de chaque département, apparemment selon les chiffres du recensement de 1991 qui n'ont toutefois jamais été publiés. ...

Comment se fait-il qu'il n'y ait pas de variation régionale dans des départements ayant plus de jeunes comme par exemple Bucarest qui constitue une circonscription spéciale? 70% semble par ailleurs un pourcentage élevé. L'on pourrait s'attendre à ce qu'environ 60% de la population ait plus de 18 ans, l'âge minimum de vote en Roumanie. Dans cette hypothèse, si la population de la Roumanie était de 22.760.449, alors seulement 13,66 millions seraient des électeurs possibles, 2,72 millions en moins

que les 16,38 millions enregistrés en 1992. Si le pourcentage était de 70%, alors il y aurait 16,1 millions de votants soit encore un nombre inférieur à celui enregistré. Compte-tenu de l'explosion de la population encouragée par Ceausescu, le pourcentage de la population en âge de voter pourrait même être inférieur à 60%. Le nombre des votants fantômes a donc pu être de l'ordre des millions, suffisant pour voler le vote parlementaire facilement.

Deuxièmement, la Roumanie ne demande pas que soit appliqué l'encre indélébile après le vote, ce qui éviterait les votes multiples. La plupart des nouvelles démocraties dans le monde demande que le doigt de l'électeur soit imprégné d'une encre indélébile pendant plusieurs jours. La Roumanie devrait en faire autant.

Ni la commission électorale, ni la presse gouvernementale n'a publié les résultats détaillés ou n'a permis une étude ouverte des listes spéciales et des bulletins annulés comme cela est prévu par la loi électorale article 25 (1.)...

Si les résultats officiels avaient été rendus publiques les bureaux de vote avec des résultats statistiquement improbables tels que 98% des votes en faveur d'un seul candidat, plus de 25% de votes figurant sur des listes spéciales ou plus de 25% de votes annulés auraient pu être contrôlés pour éviter la fraude. Certaines de ces manipulations ont été découvertes par les représentants de l'opposition mais ces derniers n'avaient pas les résultats officiels dans leurs bureaux pour pouvoir les contrôler. ...

Lors des deux tours d'élection, les observateurs non partisans des organisations Pro-démocratie et LADO n'ont pu couvrir que 7.572 sur au moins 13.000 bureaux de vote avec 6.322 observateurs non partisans lors du premier tour, la plupart de Pro-démocratie avec 4.459 membres. Environ 7.000 bureaux de votes n'avaient pas d'observateurs indépendants. Un réseau d'agents de renseignement pouvaient facilement établir le jour de l'élection les bureaux où l'on pouvait procéder à des fraudes parce qu'ils savaient les endroits où l'opposition et les observateurs indépendants n'étaient pas en mesure de fournir des observateurs...

L'absence des observateurs n'aurait pas eu la même importance si la Commission Electorale Centrale n'était pas revenue sur l'autorisation qu'elle avait donnée à la Ligue pour la Défense des Droits de l'Homme en Roumanie de procéder à un comptage parallèle dans les 42 départements électoraux. Cela aurait permis d'enregistrer les résultats suspects, de les vérifier, publier, et de soumettre des réclamations. Cependant, le Bureau Electoral Central à interdit à LADO, juste au moment où le scrutin venait de finir, d'entrer dans les 42 bureaux centraux départementaux avec leur computer pendant les prochaines 72 heures. Cela après avoir fixé un délai beaucoup trop court pour permettre de soumettre des réclamations. ...

En outre, les résultats officiels sur une base locale insuffisante ont été publiés le 6 Octobre 1992, neuf jours après les élections. Ce délai est impardonnable. En Hongrie, les votes des deux tours lors des élections parlementaires de Mai 1994, ont été comptés la nuit de l'élection et le computer a imprimé les résultats, pour le public et la presse, avant le commencement du travail du lendemain. La Hongrie a enregistré environ 1% de bulletins nuls et aucun des près de 100 bureaux de votes n'a atteint même de loin, les 2%...

Conclusions

Les irrégularités de l'élection de 1992 ont principalement profité à la coalition gouvernementale au même titre que celles les élections générales de 1990...

Certains ont suggéré que l'initiative des irrégularités ne provenait pas du centre mais de lieutenants locaux, qui voulaient protéger leurs intérêts en dehors des ordres du Palais de Cotroceni (Présidence) ou des préfets nommés par elle. D'abord, certains des réseaux de corruption existent depuis la période communiste et peuvent également travailler avec le SRI (Service Roumain d'Information), les services de Sécurité du président Iliescu ou tout autre service secret. En outre, les votes volés ont été néanmoins volés avec une intention, spécialement quand il n'y a aucun effort de fait pour contrôler et punir ceux qui enfreignent la loi...

Pour avoir des élections fiables, en 1996, la Roumanie doit établir un système d'enregistrement, supprimer les listes spéciales, ou revoter toute élection dans des bureaux de vote où le pourcentage des votes nuls dépasseraient 3%. Il est également indispensable d'imprégner d'encre indélébile le doigt des votants pour éviter les votes multiples...

Les tampons doivent être remplacés de préférence avec le nom du parti car en Roumanie l'on ne vote pour le moment pas pour des individus.

Une assistance technique existe auprès du UN Electoral Assistant Unit institué par la résolution de l'Assemblée Générale 46/137 du 17 Décembre 1991 ou dans les ambassades étrangères.

Deuxièmement il doit y avoir un système pour vérifier les réclamations à commencer par la publication des résultats de chaque bureau de vote.

Troisièmement il faut qu'il y ait une commission électorale permanente.... Enfin le nombre des observateurs indépendants dans les bureaux de vote ainsi que dans les 42 centres départementaux ne doit plus être limité. Les résultats de tous les bureaux de vote doivent être accessibles sur demande à tous moments, après demande à la commission électorale permanente. Avec ces réformes, les élections roumaines peuvent devenir crédibles et démocratiques. Sans cela, les élections continueront à être mises en question.